

A P O L I N Á Ř
Gynekologicko-porodnická
klinika 1. LF UK a VFN v Praze

výroční zpráva 2022

Obsah

Slovo přednosta kliniky	2
Slovo primáře kliniky, vedoucího výuky, vrchních sester	4–5
Porodnice Apolinář	7–9
Neonatologické oddělení	10–11
Centrum fetální medicíny	13
Centrum asistované reprodukce	14
Ambulance dětské a dorostové gynekologie	15
Urogynekologická ambulance	17
Onkogynekologické centrum	18–19
Oddělení minimálně invazivní chirurgie	20–21
Věda a výzkum	22–23
Rok 2022 v číslech	24
Podpora nadací	26–27
Kontakty	28

Medicína budoucnosti s úctou k historii

slovo přednosta kliniky

Veřejnost zná naši kliniku nejčastěji pod historickým názvem Apolinář. A je to velmi speciální zdravotnické zařízení. V době svého otevření, v roce 1875, byla tehdy Zemská porodnice největší porodnicí v Evropě a první samostatnou porodnicí ve střední Evropě.

Na klinice během téměř 150 let působili odborníci, kteří se podíleli na vytváření základů českého a evropského porodnictví. Budova je důležitou kulturní památkou, jednou z nejvýznamnějších neogotických staveb v Česku.

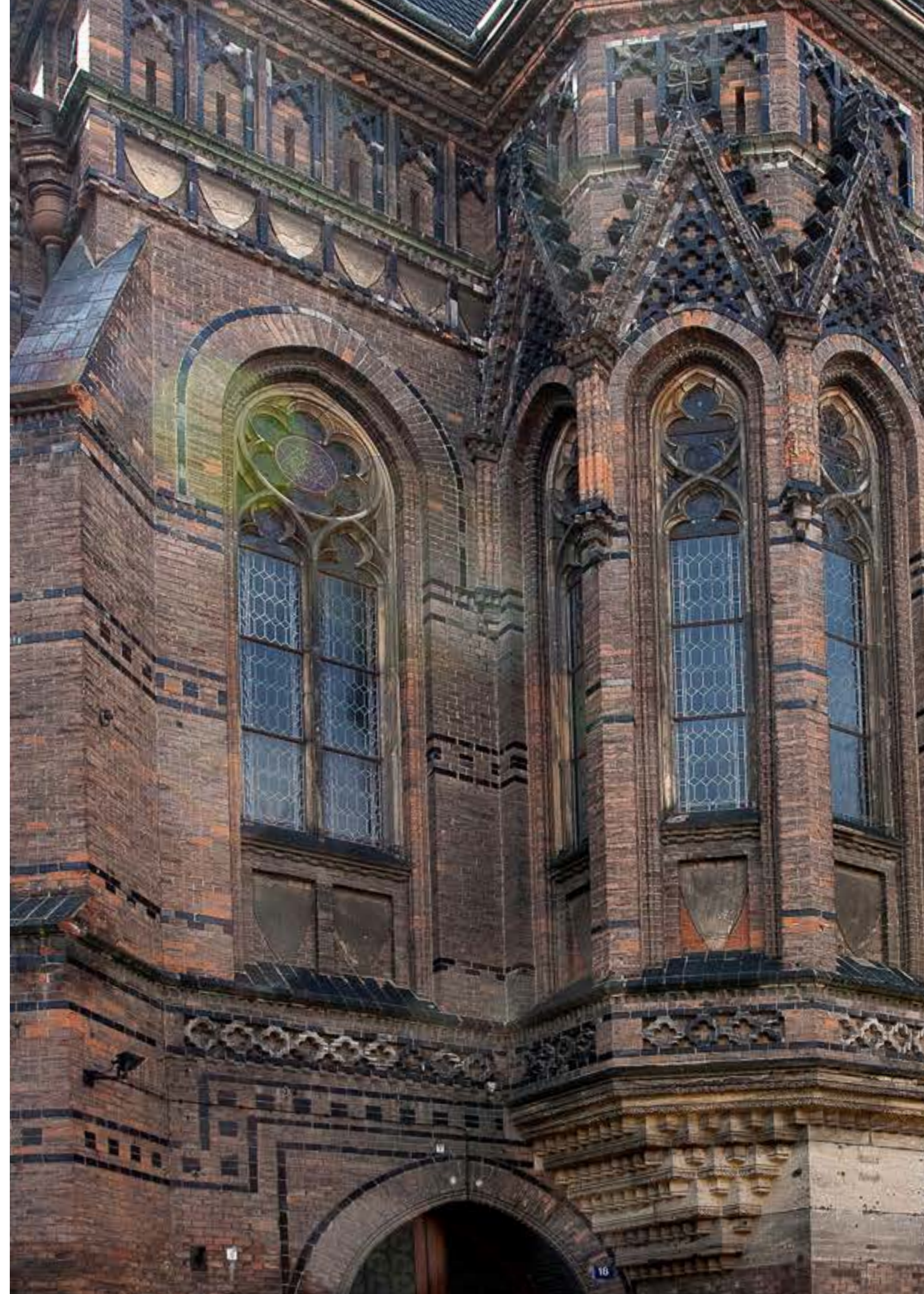
V současnosti patří naše klinika mezi největší pracoviště Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Apolinář však není jen zdravotnickým zařízením. Je to i velké výukové pracoviště, kde se ročně vzdělává přes 500 studentů medicíny, porodních asistentek, sester, lékařů. Je také velkým výzkumným centrem, které patří do desítky nejlepších vědeckých pracovišť 1. lékařské fakulty. Je veřejným prostorem, jímž dle odhadu projde ročně více než 36 000 pacientů a členů jejich doprovodu.

Více než 650 zaměstnanců s podporou Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty UK, nadací, mnoha externistů, dobrovolníků a patientských organizací přetváří skoro 150 let starou budovu, aby dalším generacím sloužila jako moderní univerzitní zdravotnické pracoviště.

Děkuji všem, kdo se na této práci podílí.

*prof. MUDr. David Cibula, CSc.,
přednosta kliniky*

Pro ženy z Česka i celé Evropy

V současné době prochází české zdravotnictví výraznými změnami. V rámci gynekologicko-porodnicko-neonatologické péče patřila naše klinika vždy k tahounům ve svém oboru, což dokládá množství patientek nejen z Česka, ale i ze zemí celé Evropy. V roce 2022 jsme si jako klinika rozhodně nevedli špatně. Porodnice fungovala bez významnější ztráty i přesto, že jsme z důvodu rekonstrukce uzavřeli jeden porodní sál. V gynekologii se nám povedlo dohnat covidový deficit vysoce specializovaných operačních výkonů v oborech urogynekologie a reprodukční chirurgie. A nepolevujeme. Plánujeme navýšení kapacity porodnice včetně nových atraktivních služeb. Nabízíme unikátní vysoce specializovanou péči stojící na bohatých zkušenostech špičkového personálu. Potvrzujeme své postavení superkonziliárního centra v ČR i blízkém okolí. Děkuji svým kolegům za vše, co se povedlo dokázat, udržet či změnit v pozitivním smyslu.

MUDr. Andrej Černý, primář kliniky

Výuka je organickou součástí kliniky

V rámci pregraduálního vzdělávání proběhla výuka v roce 2022 poprvé v kompletně novém sylabu – ve spojení výuky gynekologie a porodnictví do 6. ročníku, a to jak pro českou, tak anglickou paralelku. Změnila se filozofie výuky, zvýšil se důraz na aplikaci teorie v klinickém uvažování. Velkou výzvou je zajištění dostatečné klinické výuky. Při současných počtech studentů, respektování práv pacientů a složitosti případů jsme v tomto směru stále více omezováni. Snažíme se doplňovat výuku praktickými semináři v podobě simulátorů porodu, poporodního ošetření rány či ultrazvuku. Simulátor porodu se povedlo do praktické výuky integrovat ve spolupráci se Simulačním centrem. Jsme otevření možností studentů kombinovat studium na naší fakultě a v zahraničí a klinickou praxi na jiném pracovišti uznáváme v plném rozsahu. V postgraduálním vzdělávání jsme obnovili akreditace evropských odborných společností a dále jsme držitelem všech akreditací pro postgraduální vzdělávání v gynekologii a porodnictví a ve všech čtyřech podoborech (onkogynekologie, urogynekologie, reprodukční medicína a perinatologie).

*doc. MUDr. Kamil Švábík, Ph.D.,
vedoucí výuky*

Abychom mohli být na svou práci hrdí

Ráda bych napsala pár slov k sestřám a porodním asistentkám. Jejich role se postupně mění a my po nich vyžadujeme více samostatné práce a více zodpovědnosti. S potěšením mohu konstatovat, že drtivá většina z nich tyto změny chápe a akceptuje, chce se vzdělávat, chce se učit novým věcem a uvádět je do praxe. Hezkou tradicí se staly odborné ranní semináře, které poskytují sestřám a porodním asistentkám prostor pro prezentaci vlastních poznatků a zkušeností – jednak z oblasti ošetrovatelské péče nebo i ze zajímavých pracovních pobytů. Chtěla bych všem nelékařům i těm, které jsem nejmenovala, poděkovat. A také je ujistit, že si vážím práce každého a přeji všem, aby byli na své povolání hrdí, neboť je to povolání skutečně krásné.

*PhDr. Daniela Šimonová, MHA,
vrchní sestra gynekologie a porodnice*

Být pro pacienty nejlepšími partnery

Uplynulý rok byl po covidové odmlce opět plný akcí a setkávání. Výměna zkušeností je velmi důležitá pro rozvoj oboru i sdílení radosti z práce, proto mne těší vysoká účast kolegyně a kolegů. Nezapomněli jsme ani na další specializační vzdělávání a odborné kurzy. Pořídili jsme několik nových přístrojů, učíme se novým metodám, aplikujeme novinky do praxe. Ve zdokonalování našich služeb budeme i nadále pokračovat, chceme být pro naše malé pacienty těmi nejlepšími. Úžasné se rozvíjela spolupráce s rodičovskými organizacemi Aponedo a Nedoklubko a dále také s nadacemi Vita et Futura, Křížovatka, LA VIDA LOCA a dalšími. Všichni jsou již našimi dlouholetými partnery, o které se můžeme opřít, a patří jim za to velký dík a uznání. Po dvouleté pauze se nám povedlo uspořádat dětský den pro předčasně narozené děti, který se dlouhodobě těší velkému zájmu a nabíjí nás chutí do práce. Děkuji všem kolegyním a kolegům za práci a lásku, se kterou se našim malým pacientům věnují. A také za péči, kterou poskytují rodičům.

*Bc. Michaela Kolářová, MBA,
vrchní sestra neonatologického oddělení*

Porodnice Apolinář

V roce 2022 jsme zahájili rekonstrukce porodního sálu. Následovala řada provozních úprav, čímž se část provozu přesunula na tři porodní pokoje vzniklé v prostoru jednoho ze „šestinedělí“. V porodních pokojích mají rodičky maximální možnost soukromí a starají se zde o ně porodní asistentky. Uvedené je součástí rozsáhlých změn koncepce péče o těhotné a rodičky na naší klinice. Maminky jsou při vstupní kontrole v těhotenské ambulanci rozděleny na těhotné / rodičky s nízkým a vysokým rizikem. O první skupinu dále pečují jen porodní asistentky, a to včetně porodu.

Ve spolupráci s neonatologi nabízíme ženám, u nichž to zdravotní stav jejich a dítěte umožňuje, krátké poporodní pobyty s možností následné časné kontroly novorozence po propuštění. To nám mimo jiné umožnilo snížit počty lůžek na odděleních tak, aby byly, umožní-li to provoz, spolu na jednom pokoji vždy maximálně dvě maminky.

Připravili jsme nové předporodní kurzy, obecné i další, tematické. Sjednotili jsme koncepci kojení tak, aby byla v souladu s nejnovějšími odbornými doporučeními. Díky skvělé spolupráci s kolegy z jiných

oborů se v rámci VFN podařilo vytvořit ucelený postup péče o ženy s život ohrožující komplikací těhotenství, takzvanými trombotickými mikroangiopatiemi. Naše pracoviště má mnohaleté zkušenosti s péčí o těhotné s dlouhodobým odtokem plodové vody před dosažením životaschopnosti plodu. Spolu s neonatologi se nám podařilo dokončit analýzu výsledků péče o matky a děti – ukazuje, že je zcela legitimní ženám v této situaci nabízet prodloužení těhotenství.

*doc. MUDr. Michal Koucký, Ph.D.,
vedoucí lékař Perinatologického centra*

České perinatologické ruce letí do Kambodže

V roce 2022 jsme absolvovali inspekční cestu v rámci programu mezinárodní humanitární pomoci České rozvojové agentury MZ ČR, který realizuje Nadační fond Vita et Futura pod názvem České perinatologické ruce letí do Kambodže. Účastní se jej specialisté převážně z 1. LF UK a VFN v Praze z oboru perinatologie, neonatologie, intenzivní medicíny.

Náš program svými cíli reflektuje celosvětová doporučení WHO v péči o matku a dítě, zejména z hlediska snižování mateřské a perinatální mortality v regionu jihovýchodní Asie.

Rozšíření kompetencí porodních asistentek

Jsme první, kdo v ČR umožnil porodním asistentkám po pětileté praxi na sále absolvovat vzdělávací program akreditovaný MZ ČR. Mají tak možnost získat nejvyšší možnou autonomii nejen v rámci naší země.

Absolventky rozšíří své kompetence natolik, že mohou mimo jiné samy předepisovat léky pro prevenci poporodního krvácení a pro lokální anestezii pro případ ošetření poporodního poranění. Budou moci samy zavolat lékaře anesteziologa k podání epidurální analgezie a samostatně obsluhovat epidurální katetr. Na simulátorech a zvířecích preparátech se pod dohledem lektorů zdokonalují v technice ošetření porodních poranění.

Diskutují se také polohy ženy během porodu. Podle většiny doporučení je správná poloha ta, která ženě nejvíce vyhovuje, poloha však musí být bezpečná i pro plod, potažmo novorozence.

prof. MUDr. Antonín Pařízek, CSc., vedoucí lékař Ambulance rizikového těhotenství

Oceňuji klid, s jakým jste o mne pečovali

Jednou k večeru, ve 33. týdnu těhotenství, mě začalo píchat vpravo pod žebry. Bolest ani po hodině nepřestala, proto jsem jela na pohotovost do kladenské nemocnice, kde mě ihned vzali na sál a provedli mi císařský řez.

Pak už si jen pamatuji, že mne záchranka převáží jinam. Až posléze jsem se dozvěděla, že do nemocnice U Apolináře, kde jsem podstoupila operaci z důvodu krvácení do dutiny břišní.

Také si pamatuji ještě jeden krátký převoz sanitkou, po němž jsem se probrala na oddělení akutní medicíny ve VFN. Zde jsem strávila 14 dní, kdy mi bylo provedeno několik cyklů plazmaferézy a dialýzy. Během pobytu jsem byla vybrána na biologickou léčbu, kterou užívám dodnes.

Za dva týdny jsem byla převezena na oddělení šestinedělí do nemocnice U Apolináře a následující den mi byla dovezena i dcera Eliška, která do té doby byla v Kladně na oddělení předčasně narozených dětí.

U Apolináře se o nás velmi pěkně starali a propustili nás den před Vánoci, takže jsme mohli první Eliščin Štědrý den strávit doma. S pracovníky Apolináře i VFN jako takové mám jen samé dobré zkušenosti.

Díky jejich péči jsem stále tu a mohu si užívat život s rodinou. Ačkoliv příchod naší dcery na svět nebyl úplně standardní a komplikace spojené s porodem celkem vážné, nikdo mě nestrašil a všichni ke mně přistupovali s klidem, který oceňuji. Všem, kdo se o mne starali, patří moje velké poděkování.

Petra Hladká

Spolu s kolegy nefrology jsme koordinovaně pečovali o maminku, která prodělala život ohrožující stav, atypický hemolyticko-uremický syndrom. Tato geneticky daná porucha s sebou nese neadekvátní imunitní pochody, které mohou vést k závažnému poškození četných orgánů. Díky skvělé spolupráci se podařilo její život zachránit, navíc se vyhne i dlouhodobým následkům.

doc. MUDr. Michal Koucký, Ph.D., vedoucí lékař porodnice

Neonatologické oddělení

Neonatologické oddělení s JIRP je součástí Perinatologického centra intenzivní péče VFN. Poskytuje nejvyšší stupeň péče o novorozence, koncentruje předčasně narozené novorozence z Prahy a středních Čech a novorozence se závažným respiračním selháním z celé ČR.

Specifikem pracoviště je péče o předčasně narozené děti, tedy děti narozené před 36. týdnem těhotenství. Unikátem je ale také komplexní péče o porod a poporodní péče o periviabilní novorozence narozené ve 22.–23. týdnu těhotenství. V péči o fyziologické novorozence je samozřejmá péče rooming in. Na porodním sále je praktikován v co nejširší míře bonding, v péči o předčasně narozené děti pak metoda zvaná klokánkování. Na oddělení pracuje také odborně vyškolená laktační poradkyně.

Podporu rodičům při péči o nezralé a extrémně nezralé novorozence poskytuje vyškolená laktační sestra a prostřednictvím profesních odborníků také Centrum provázení.

V roce 2022 byl na pracovišti realizován pilotní projekt k rozšíření novorozeneckého laboratorního screeningu o dvě vzácná dědičná onemocnění – spinální muskulární atrofií a těžkou kombinovanou imunodeficienci. Také byly pořízeny celkem tři analyzátory otoakustických emisí pro screening sluchu, který se provádí již u všech novorozenců. Do dlouhodobé zápůjčky jsme získali anesteziologický směšovač a analyzátor anesteziologických plynů, což umožňuje realizaci operačních výkonů přímo na oddělení. Darem jsme obdrželi 20 monitorů dechu. Z nadace Vita et Futura a sbírek byly na kliniku dodány přístroje pro unikátní

techniku stabilizace novorozenců metodou pozdního podvazu pupečníku a plicní ventilátor Servo-n s modulem NAVA. Ten umožňuje synchronizaci strojem podporovaného dýchání na základě elektrické aktivity bránice. Aktuálně se rozbíhá projekt využití umělé inteligence v neonatologické intenzivní péči. Spolupracujeme s českým výrobcem zdravotnické techniky pro neonatologii Alfamedic, mimo jiné na vývoji unikátního lůžka pro stabilizaci novorozence. Po pauze vynucené pandemií uspořádal sesterský tým neonatologického oddělení ve spolupráci s nadačním fondem Vita et Futura a dalšími partnery dětský den pro děti narozené s nízkou porodní hmotností (foto použito se souhlasem rodičů).

*prof. MUDr. Richard Plavka, CSc.,
primář neonatologického oddělení*

Centrum fetální medicíny

V Centru fetální medicíny se zaměřujeme na činnosti, ve kterých posouváme vědění dál a snažíme se maximálně prospět našim pacientkám. V poslední době je to zejména screening takzvané preeklampsie, který je nedílnou součástí vyšetření ultrazvukem na konci prvního trimestru.

Díky tomu jsme schopni snížit riziko preeklampsie před 34. týdnem těhotenství až o 82 %. Lze tak zabránit předčasnému narození dětí z postižených těhotenství.

Co je důležité, máme dostatečnou kapacitu k provádění těchto vyšetření a jsme schopni stále přijímat nové pacientky. V roce 2022 se nám podařilo personálně posílit tým fetální endoskopie, takže jsme schopni provádět operace plodu ještě v děloze 365 dní v roce.

Naše centrum posílil další zkušený prenatalní diagnostik, takže disponujeme výjimečným expertním týmem v oblasti vrozených vad plodu. V roce 2022 získáváme výsledky vyšetření choriových klků a také amniocentézy za 24–48 hodin. Náš tým zkušených lékařů garantuje nejvyšší bezpečnost a kvalitu provádění těchto výkonů.

*prof. MUDr. Pavel Calda, CSc.,
vedoucí lékaře Centra fetální medicíny
a ultrazvukové diagnostiky*

Centrum asistované reprodukce

Jsme největší státní centrum asistované reprodukce v ČR. V roce 2022 jsme provedli 569 punkcí folikulární tekutiny v rámci programu IVF a 247 intrauterinních inseminací, 306 transferů čerstvých embryí a 395 transferů zmrazených embryí.

Pravděpodobnost dosažení gravidity u žen do 35 let po embryotransferu embrya byla 36 %. Celkem jsme dosáhli 187 gravidit po transferech embryí v IVF programu a 20 gravidit po intrauterinních inseminacích.

Léčíme ženy všech věkových skupin i ty, které jiné ambulance odmítají pro zdravotní komplikace. Nabízíme i vysoce specializované metody, jako je vizualizace dělicího vřeténka

oocyty, na níž pracujeme v rámci vědeckého grantu. Své výsledky jsme prezentovali také na celostátní konferenci Sekce asistované reprodukce v Brně.

V loňském roce nám byla MZ ČR udělena akreditace pro vzdělávací nástavbový obor Reprodukční medicína, proto můžeme poskytovat vzdělání i lékařům, kteří se připravují na atestaci z tohoto nástavbového oboru.

V neposlední řadě je v našem centru stmelěný kolektiv a o každou pacientku či pár pečujeme individuálně a s potřebnou empatií.

*MUDr. Simona Jirsová, Ph.D.,
vedoucí lékařka Centra asistované reprodukce*

Ambulance dětské a dorostové gynekologie

Gynekologie dětí a dospívajících (GDD) je nejstarší specializací oboru gynekologie a porodnictví. Naše ambulance je prvním zařízením svého druhu na světě s historickou tradicí kontinuální péče o gynekologicky nemocná děvčátka již více než 80 let. Zajišťujeme špičkovou péči o dívky od jejich narození do 19 let, jsme součástí komplexní gynekologické péče o ženu ve všech fázích života.

Ambulance má vlastní prostory, oddělené od ambulance pro dospělé. Je umístěna v areálu spolu s dětskou klinikou a dalším komplementem VFN v ulici Ke Karlovu 2. V loňském roce nám byla udělena MZ ČR akreditace pro vzdělávací nástavbový obor Gynekologie dětí a dospívajících. Umožňujeme ambulanci vzdělání lékařům, kteří se připravují k atestaci

z tohoto oboru. Podílíme se na tvorbě učebnic a skript pro mediky, publikujeme v odborných časopisech pro gynekology i pediatri. Přednášíme problematiku GDD v pregraduálním i postgraduálním studiu a působíme jako lektori IPVZ ILF.

V roce 2022 jsme získali nový ultrazvukový přístroj a máme speciální dětské instrumentarium. Pracoviště vede zkušená lékařka s 35 lety praxe. Empatickým přístupem a komunikací s dítětem i doprovodem se snažíme zvládnout toto choulostivé vyšetření.

*MUDr. Jana Skřenková,
vedoucí lékařka Ambulance dětské a dorostové gynekologie*

Urogynekologická ambulance

Naše Urogynekologické centrum poskytuje komplexní péči ženám s dysfunkcí dolního urogenitálního traktu. Inkontinence moči, sestup pánevních orgánů, hyperaktivní močový měchýř, chronické neuralgické obtíže, reziduální poranění análních sfinkterů atd. – všechny tyto problémy významně snižují kvalitu života.

Komplexní péče zahrnuje rovněž proktologickou ambulanci vedenou chirurgem. Narůstá také objem péče o ženy s neuralgickými bolestmi v oblasti pánve a genitálu. Proto máme od ledna 2023 vyčleněn čas pro ambulanci pro pacientky s chronickou neuralgickou bolestí. Jde o jediné tuzemské centrum, které tuto komplexní péči poskytuje, včetně specializované fyzioterapie a chirurgické léčby – uvolnění pudendálního nervu, ve spolupráci s algeziology rovněž neuromodulační léčby.

V rámci urogynekologické ambulance bylo v roce 2022 komplexně vyšetřeno 2519 žen a provedeno dalších 1200 telefonických konzultací. Operační řešení bylo zvoleno celkem u 433 žen.

Kromě chirurgických zákroků, které řeší základní problémy – stresovou inkontinenci moči a sestup pánevních orgánů, se centrum specializuje především na chirurgickou léčbu pacientek s komplikacemi po předchozích operacích, které koncentruje z celé České republiky. Významnou část tedy tvoří operace recidiv sestupu nebo inkontinence nebo řešení komplikací: odstranění sítky nebo

odstranění pásek u žen s komplikacemi po tahuprostých vaginálních páskách. Dále se provádí i reparace vezikovaginálních či rektálních píštělí a aplikace botulotoxinu k léčbě hyperaktivního močového měchýře.

Na pracovišti probíhá výzkum zaměřený na využití nových diagnostických metod a monitorování výsledků různých operačních metod, je vedoucím centrem multicentrické mezinárodní studie SAME, která porovnává efekt různých operačních metod pro léčbu sestupu pánevních orgánů. Na pracovišti je řešen IP projekt: Vytvoření referenčního centra ČR pro léčbu pánevní neuralgické bolesti.

*prof. MUDr. Jaromír Mašata, CSc.,
vedoucí lékař Urogynekologického centra*

Onkogynekologické centrum

V červnu 2022 hostilo naše onkogynekologické centrum pod záštitou Evropské onkogynekologické společnosti (ESGO) již 10. ročník Mezinárodního workshopu v ultrazvukovém zobrazení gynekologických zhoubných nádorů. Akce se zúčastnilo 80 účastníků z 20 zemí světa a jejich ohlas potvrdil mimořádný přínos našeho centra ke zlepšení klinické praxe.

Členové onkogynekologického centra se v listopadu aktivně prezentovali na kongresu ESGO v Berlíně, kde v sekci 10 nejlepších ústních sdělení byla hned dvě od autorů z VFN.

V průběhu roku byly publikovány výsledky dvou významných mezinárodních studií – pilotní data studie ISAAC a závěry rozsáhlé studie FERTISS.

Studie ISAAC srovnávala přínos ultrazvukové diagnostiky, CT a celotělové magnetické rezonance v predikci možnosti operační léčby u pokročilého zhoubného nádoru vaječníků.

Studie FERTISS hodnotila onkologické výsledky plodnost šetřící léčby u pacientek s karcinomem děložního hrdla.

V listopadu 2022 byla ukončena unikátní multicentrická prospektivní studie SENTIX, jejímž cílem je ověřit onkologickou bezpečnost biopsie sentinelové uzliny u pacientek s časným karcinomem děložního hrdla. Ve studii bylo zapojeno 47 center z celkem 18 zemí a zařazeno více než 700 pacientek. Výsledky studie budou nyní analyzovány a mají ambice změnit dosavadní mezinárodní doporučení týkající se chirurgické léčby karcinomu děložního hrdla.

V roce 2022 byla v rámci onkogynekologického centra založena první ambulance v ČR určená pro péči o pacientky se vzácnými gynekologickými nádory. Jejím cílem je nabídnout pacientkám péči zkušeného multidisciplinárního týmu. Ten zahrnuje genetické poradenství, diferenciální diagnostiku a staging, konzultaci zaměřenou na zachování fertility, léčbu chirurgickou i farmakologickou založenou na aktuálních poznatcích, dispenzární kontroly a v neposlední řadě i možnost vstupu do klinických studií.

*prof. MUDr. Jiří Sláma, Ph.D.,
vedoucí lékař
Onkogynekologického oddělení*

Druhá šance na život

Mé jméno je Ivana Neuvirthová (Dědičová), je mi 60 let a díky skvělým lékařům a sestřičkám z onkogynekologického centra u Apolináře jsem dostala druhou šanci na život.

Diagnózu karcinom ovaria asi nikdo rád neslyší, ale zdejší empatictí odborníci mi byli od začátku velkou oporou. Sestřičky ze stacionáře při chemoterapii, jejich rady a podpora, následně veškerý personál z pooperační JIP a G1, kde jsem strávila několik týdnů.

Mému uzdravování jistě pomohl jejich zájem a ochota mne podpořit nejen svou prací, ale i časem, kdy mi věnovali laskavé slovo. Můj velký dík patří všem lékařům, jmenovitě panu profesoru Cibulovi a panu doktoru Frühaufovi, kteří mne operovali.

Nikdy nepřestanu být všem u Apolináře vděčná za jejich vysoce odborný, ale i velmi laskavý přístup ke mně – pro ně neznámé ženě, které se v jednu chvíli sesypal život. Pomohli mi znovu se postavit na nohy. Mají můj vděk.

Oddělení minimálně invazivní chirurgie

Naše Oddělení minimálně invazivní chirurgie je v současnosti největším pracovištěm tohoto zaměření v České republice. V roce 2022 jsme provedli 1313 laparoskopí, tedy miniinvazivních výkonů v dutině břišní, a 1484 hysteroskopií – výkonů prováděných pod optickou kontrolou v dutině děložní. To je celkem 2797 minimálně invazivních operačních výkonů.

Poskytujeme kompletní spektrum operativy v této chirurgické oblasti. Optimalizovali jsme přístup k hysterektomii (odstranění dělohy). Provádíme ji zcela laparoskopicky, i v mnoha komplikovaných případech, kdy většina jiných pracovišť volí klasický invazivní přístup otevřený. Tím jsme minimalizovali délku hospitalizace pacientek na jeden až dva dny.

Hlavním naším zaměřením je však reprodukční chirurgie – fertilitu posilující léčba děložních myomů a chirurgická léčba endometriózy. Značný vývoj v této oblasti je možný také díky interdisciplinární spolupráci s chirurgickou a urologickou klinikou.

Dále centralizujeme laparoskopické remodelace stěny děložní při defektech po císařském řezu nebo při atypicky lokalizované mimoděložní graviditě.

V oblasti transcervikální nitroděložní, hysteroskopické chirurgie je naší prioritou management nitroděložních srůstů vzniklých v souvislosti s nitroděložními výkony prováděnými na těhotné děloze.

Na tyto oblasti je zaměřena i postgraduální výuka, výzkumná a publikační činnost. Již tradičně se naše oddělení podílí na vybraných komplexních laparoskopických výkonech z oblasti onkogynekologie.

*prof. MUDr. Michal Mára, CSc., vedoucí lékař
Centra minimálně invazivní chirurgie*

Pohádka se šťastným koncem

Jsem „silný ročník 70“, kromě čtyř porodů jsem nikdy nebyla v nemocnici. Ale co čert nechtěl, v děloze mi velmi rychle narostl velký myom a byla nutná operace. Mávnutím proutku jsem se 11. ledna 2023 ocitla s vidinou laparoskopické operace v pohádkovém hradu u Apolináře s výhledem na kočičí rodinku v zahradě. Tak uklidňující!

Sestřičky i lékaři byli velmi milí, ochotní, chápaví a vstřícní. A tak to bylo po celou dobu mé hospitalizace. Ve čtvrtek 12. ledna přišel den D a já v elegantních punčoškách a košilce se čtyřlístky byla odvezena „nemocniční limuzínou“ historickými prostory k operaci. Zde jsem, omámená kouzelným lektvarem vpichem do žíly, ještě stihla zmapovat, jak všichni kmitají a chystají sál, aby zlikvidovali „draka“ z mého břicha... A usnula jsem jak miminko.

Ozdobená čtyřmi motýlky na břicho jsem se probudila v „nebi“ na JIP. Andělé v sesterském oblečení poletovali od jedné pacientky ke druhé a laskavě se starali. Nevinnost vyřešili dřív, než jsem si ji stihla uvědomit. Neskutečné! V pátek 13. ledna jsem se vrátila zpět na G4 i s „kabelkou Chanel“ (drén vystupující z jednoho zašitého místa) a dostala bezmléčnou dietu jménem BMV. Samý luxus!

I zde pokračovala vzorná péče sester. Ráno 14. ledna jsem „kabelku“ odevzdala sestřičkám (pro mě jediná bolestivá chvíle), pokorně se vrátila ke své háčkované, vložila do ní propouštěcí zprávu a vyrazila domů. Stále mám pocit, že to byl jen sen. Nikdy nezapomenu na svoji třídní pohádku se samými kladnými hrdiny, včetně „rytíře“ – profesora Máry, který nade mnou od začátku do konce držel ochrannou ruku! Sestrám i lékařům chci velmi poděkovat za profesionální péči a lásku, se kterou svoji práci dělají. Děkuji VÁM!

Lucie Procházková (Pospíšilová)

Věda a výzkum

Kromě péče o pacienty a výuky je věda třetím významným pilířem každého univerzitního pracoviště. Gynekologicko-porodnická klinika patří tradičně mezi pracoviště 1. lékařské fakulty s nejlepším vědeckým výkonem. V roce 2022 byla hodnocena na 6. místě ze 73 klinik a ústavů fakulty. Ve výzkumu spolupracujeme s mnoha dalšími klinikami a ústavy v rámci VFN, 1. LF či Akademie věd, ale také s mnoha zahraničními prestižními univerzitami. Většina projektů je zaměřena na tzv. klinický výzkum, jehož cílem je zlepšit současnou péči o pacienty.

Výzkum na klinice je financován z institucionální podpory 1. LF i VFN, z výzkumných grantů českých agentur (v roce 2022 celkem 4 granty) nebo zahraničních agentur (1 projekt v roce 2022), ale také z příspěvků nadací a dárců. Na klinice probíhají desítky významných vědeckých projektů. Kromě studií koordinovaných ze zahraničí, ke kterým se

naše klinika připojila, jsme hrdí na projekty, které koordinuje naše pracoviště a do nichž přispívají zahraniční centra. Takových projektů probíhalo v roce 2022 na klinice 7. Příkladem je studie SENTIX s účastí 42 center z 18 zemí v Evropě, Latinské Americe a jižní Africe.

Hlavním výstupem vědecké práce jsou kvalitní publikace. V loňském roce byli naši vědečtí pracovníci autoři či spoluautoři 59 publikací ve špičkových zahraničních časopisech (IF), z toho 31 bylo publikací vlastních.

Vědecké projekty z našeho pracoviště ovlivňují standardy léčby ve světě. Příkladem jsou výsledky studií v léčbě gynekologických zhoubných nádorů, které se staly součástí doporučených postupů v USA nebo v Evropě.

*prof. MUDr. David Cibula, CSc.,
přednosta kliniky*

Projekty koordinované naší klinikou se zahraniční účastí

ZKRATKA	NÁZEV	POČET CENTER	POČET ZEMÍ	CÍL STUDIE
SENTIX	Sentinel lymph node in cervical cancer	42	18	Snížit rozsah operace pro karcinom děložního hrdla.
CANNES	Cervical Cancer Lymph Node Staging	3	3	Srovnání přesnosti ultrazvukového vyšetření, magnetické rezonance a PETC/T při záchytu uzlinového postižení s cílem vybrat optimální metodu pro předoperační vyšetření pacientek s karcinomem děložního hrdla.
ISAAC	Imaging Study in Advanced ovarian Cancer	5	3	Porovnat přesnost různých zobrazovacích metod (ultrazvukového vyšetření, celotělové magnetické rezonance a CT) ve stanovení rozsahu zhoubného nádoru vaječnicků v pánvi a břišní dutině.
ABRAX	ABandoning RADical hysterectomy in cerviX cancer	51	19	Rozhodnout, je-li vhodné dokončit radikální hysterektomii při intraoperačním průkazu uzlinových metastáz u operací časného karcinomu děložního hrdla.
MILLAC	Occult LN involvement in the LACC trial	8	6	Ověřit, zda LN obsahující nezjištěné mikrometastázy jsou příčinou vyššího počtu lokálních recidiv ve studii LACC.
SCCAN	The Surveillance in Cervical Cancer	20	14	Optimalizovat sledování pacientek po ukončení léčby karcinomu děložního hrdla.
SAME	Comparison of the efficacy, objective and subjective cure rate and complications, of 3 surgical methods in the treatment of pelvic organ prolapse: Sacrocolpopexy versus Amreich-Richter procedure and transvaginal Mesh - randomized trial	7	2	Porovnání bezpečnosti a úspěšnosti efektu operační léčby pokročilého sestupu pánevních orgánů u žen.
FERTISS	Fertility Sparing Surgery In Cervical Cancer Patients Outside Of Clinical Trials	44	13	Optimalizovat indikační kritéria provedení plodnost šetřících operací u karcinomu děložního hrdla.

Rok 2022 v číslech

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

ZAMĚSTNANCI (ÚVAZKY)

Lékaři	76
z toho profesorů / docentů	16
Nelékaři	392
THP	23

LÉČEBNÁ PÉČE

Počet lůžek	274
gynekologie	67
porodnice	97
neonatologie	110
Počet porodů	3 598
Počet novorozenců	3 629
pod 750 g	25
750–1500 g	105
1500–2500 g	291
Počet operačních výkonů	6 897
onkologických	548
urogynekologických	433
mamologických	269
laparoskopických	1 313
hysteroskopických	1 484
malých výkonů	1 235
Počet ambulantních vyšetření	107 117
Počet odběrů oocytů (asistovaná reprodukce)	569

VÝUKA

Studenti medicíny (1. LF UK)	
česká paralelka	248
anglická paralelka	111
Bakalář. studium porod. asistence	61
Stážisté ČR	54
Stážisté zahraničí	14

VĚDA

Postgraduální studium 1. LF UK	15
Publikace	
Časopisy s IF (impact factor)	59
z toho Q1	36
z toho D1	15
Souhrnný IF	483
Autorské publikace v časopisech s IF	31
Celkem	96
Autorské multicentrické studie	8

Podpora nadací

Nadační fond HIPPOKRATES

Neziskový nadační fond Hippokrates podporuje aktivity našeho Onkogynekologického centra. Systematicky přispívá ke zvyšování kvality péče o ženy s rizikem vzniku zhoubného nádoru a pacientky s přednádorovými změnami nebo gynekologickým nádorem.

Podporuje rozvoj špičkového vědeckého výzkumu v oblasti prevence, diagnostiky a léčby. Věnuje se osvětovým kampaním pro širokou veřejnost, připravuje edukační materiály pro pacienty a jejich blízké a natáčí patientské příběhy a videa o nejnovějších poznatcích medicíny se špičkovými lékaři.

V roce 2022 uspořádal NF dvě úspěšné tiskové konference. 8. května na Den boje proti karcinomu vaječníků již tradiční tiskovou konferenci za účasti všech televizí s mimořádným dosahem: 23 milionů zobrazení reportáží.

20. září probíhá pod patronací nadačního fondu již tradiční GO day (Gynaecologic Oncology Day). Po tiskové konferenci vyráží lékaři, sestřičky a pacienti na společnou cyklojízdu a běh pod záštitou ministra zdravotnictví. Upozorňují tak na preventabilitu karcinomu děložního hrdla.

Do zmíněných osvětových aktivit a kultivace prostředí pro pacientky investuje nadace každoročně stovky tisíc korun. www.nadace-hippocrates.cz

Nadační fond Vita et Futura

NF Vita et Futura byl založen v roce 1991 a jedná se o nejdéle fungující nadační fond v oboru porodnictví a gynekologie v Česku. Nadační fond podporuje a popularizuje rozvoj porodnictví a gynekologie v rámci celé ČR.

Vydává odbornou a naučnou literaturu se zaměřením na gynekologii a porodnictví. Dlouhodobě koordinuje rozvojovou pomoc v Kambodži a humanitární pomoc na válkou zmítané Ukrajině.

Spravuje, udržuje a upgraduje informace v rámci vzdělávací aplikace Obstetrics Forum pro odbornou veřejnost a internetové stránky pro laickou veřejnost Apolinar.cz.

V roce 2022 považuje nadační fond za nejvýznamnější investiční akci nákup šokového pasterizátoru mateřského mléka VIREX včetně spotřebního materiálu. Následovala příprava simulačních kurzů včetně materiální podpory ve spolupráci s Fyziologickým ústavem 1. LF UK a VFN v Praze.

NF podpořil lékaře, porodní asistentky, studenty a studentky v jejich účasti na mezinárodních kongresech a workshopech.

Také podpořil rekonstrukci prostor pro těhotné, rodičky a šestinedělky na Gynekologicko-porodnické klinice 1. LF UK a VFN v Praze. www.vitaetfutura.cz

NF Apolinář vznikl v roce 2022 a jeho posláním je podpora systematického zvyšování kvality péče poskytované v oborech gynekologie, porodnictví a neonatologie. Věnuje se osvětové činnosti, pořádání osvětových kampaní a zvyšování informovanosti odborné i laické veřejnosti. Podporuje zlepšování podmínek poskytování péče na naší klinice, včetně přístrojového vybavení, údržby a rekonstrukce této výjimečné historické budovy. Mezi plány NF patří pořízení nového sezení pro návštěvy maminek a kojících křesel na pokoje šestinedělí. Velkým projektem jsou nové pokoje pro maminky pečující o předčasně narozené dítě. www.nadace-apolinar.cz

Nadační fond APOLENA

NF APOLENA podporuje endoskopické sály oddělení G5. Zakládá si na nulových provozních nákladech a transparentnosti.

Dary jsou přijímány výhradně na transparentním účtu a slouží pouze na nákup potřebných technologií, hlavně jednorázových harmonických skalpelů. V devátém roce činnosti zakoupil NF sadu harmonických skalpelů, čímž suma všech darů poskytnutých VFN dosáhla 1,6 milionu korun. www.apolena.eu

Nadační fond GENOM

Ani v roce 2022 Nadační fond GENOM nezaháležel. Ze sponzorských darů byl financován nákup záložního ultrazukového přístroje pro ambulantní provoz a nezdravotnický mobiliář na lékařské pokoje, sály i pooperační oddělení.

Rovněž byl pořízen drobný spotřební materiál potřebný pro provoz kliniky. Dále byly z fondu hrazeny náklady spojené s účastí zaměstnanců na odborných seminářích a klinických setkáních.

Kontakty

prof. MUDr. David Cibula, CSc.

Přednosta kliniky

Sekretariát přednosta:

Tereza Krykorková

224 967 425, 7457

tereza.krykorkova@vfn.cz

www.apolinar.cz

www.apolinar.eu

www.nadace-apolinar.cz

www.apolinarskekurzy.cz

prof. MUDr. Jiří Sláma, Ph.D.

Zástupce přednosta kliniky

jiri.slama@vfn.cz

MUDr. Andrej Černý

Primář kliniky

Sekretariát primáře:

Martina Ondřichová

224 967 029

martina.ondrichova@vfn.cz

doc. MUDr. Michal Koucký, Ph.D.

Vedoucí lékař perinatologického centra

michal.koucky@vfn.cz

prof. MUDr. Richard Plavka, CSc.

Primář neonatologie

Sekretariát primáře:

Mgr. Olga Štajnrtová

224 967 146

olga.stajnrtova@vfn.cz